

องค์การกลางกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พันตำรวจเอก วุฒิ พัวเวส



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-715-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17486889

THE POLLWATCH COMMISSION AND THE GENERAL ELECTION

POL. COL. WUTTHI PHUAWADE

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Art

Department of Government

Graduate School


Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-715-7

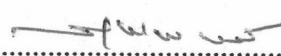
หัวข้อวิทยานิพนธ์ องค์กรกลางกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดย พ.ด.อ. วุฒิ พัวเวส
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

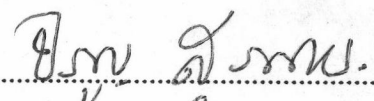


..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ มุงสุวรรณ)

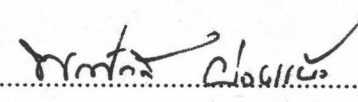
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจิตชนารักษ์)



..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ จรรยา สุภาพ)



..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว



วุฒิ ท้วเวส, พ.ศ.อ. : องค์กรกลางกัการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(THE POLLWATCH COMMISSION AND THE GENERAL ELECTIONS)

อ.ที่ปรึกษา : ศ.จรรณ สุภาพ, 185 หน้า, ISBN 974-633-715-7

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงอำนาจและหน้าที่ขององค์กรกลาง และบทบาทของคณะกรรมการ อนุกรรมการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ขององค์กรกลางในการเลือกตั้ง และผลที่ได้รับจากการจัดตั้งองค์กรกลางว่าสามารถส่งเสริมให้ประชาชนและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เข้ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งในรูปแบบที่ถูกต้องได้หรือไม่ และสามารถแก้ไขปัญหาคาทุจริตในการเลือกตั้งได้หรือไม่ รวมทั้งวิเคราะห์รูปแบบขององค์กรกลาง ตลอดจนอำนาจและหน้าที่ที่เหมาะสมในการกำหนดนโยบาย วิธีการ มาตรการการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งและควบคุมการเลือกตั้ง รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งด้วยความสำนึกทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยอาศัยวิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร ควบคู่กับการวิจัยแบบสำรวจโดยการสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยสำรวจในส่วนในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

ในการวิจัยได้ตั้งข้อสมมติฐานของการศึกษาว่า องค์กรกลางมีส่วนทำให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น และทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า การทำงานขององค์กรกลางในภาพรวมนั้น ประสบผลสำเร็จในเบื้องต้น ในแง่ของการป้องปรามการกระทำทุจริตในการเลือกตั้ง และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งทำให้ประชาชนได้รู้ข่าวสารการเลือกตั้งและออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น แต่ทั้งนี้้องค์กรกลางมีผลงานบางส่วนที่ไม่ประสบผลสำเร็จ คือการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดตามที่ได้รับแจ้งเหตุมา ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาและข้อจำกัดขององค์กรกลาง และข้อจำกัดจากการที่้องค์กรกลางต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินคดีความตามกฎหมาย รวมถึงปัญหาบุคลากรของ้องค์กรกลางที่อาจมีบางส่วนวางตัวไม่เป็นกลาง ขาดประสิทธิภาพ เกรงกลัวอิทธิพล โดยสรุป พบว่า องค์กรกลางมีส่วนทำให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น และ้องค์กรกลางมีส่วนสำคัญในการทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติต พ.ว.อ. [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม



C530207: MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: THE POLLWATCH COMMISSION

WUTTHI PHUAWADE, POL. COL. : THE POLLWATCH COMMISSION AND THE
GENERAL ELECTIONS. THESIS ADVISOR : PROF. JAROON SOOPHARB
185 pp. ISBN 974-633-715-7

The purpose of the study is confined to the appraisal of the existing functions, authority and achievements of the Pollwatch Commission. As a case study, the designated body of the Pollwatch Commission empowered to have supervisory jurisdiction over the province of Choburi has been selected to be analytically examined.

According to the findings, the Pollwatch Commission has generally been reasonably successful in deterring certain irregularities in the elections. Also, regarding information dissemination, political socialization and participation activation and mobilization, the Pollwatch Commission has somewhat attained a certain degree of achievement. Its efforts render to some extent, democratic benefits to the public in general.

A member of drawback, namely, its inability to engage in law enforcement against some reported cases of offenses, its inexperienced personnel and its being exposed to occasional intimidation and threats have yet to be rectified.

However, on account of its potential merits, the Pollwatch Commission would essentially be still valuable in bringing about the meaningful, legitimate and democratic elections.

ภาควิชา..... การปกครอง.....

สาขาวิชา..... การปกครอง.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่อนิติ..... พ.ว.อ. [Signature].....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... จ.รณ สุภพ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ และขอบคุณพี่ เพื่อน น้องทุกคน ที่กรุณาสับสนุน
ด้วยดีมาโดยตลอด

พ.ต.อ.วุฒิ พัวเวส

สารบัญ

| | |
|-------------------------|---|
| บทคัดย่อภาษาไทย..... | ง |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... | จ |
| กิตติกรรมประกาศ..... | ฉ |
| สารบัญ..... | ช |
| สารบัญตาราง..... | ญ |
| สารบัญภาพ..... | ผ |

บทที่

| | |
|--|----|
| 1. บทนำ..... | 1 |
| - สภาพปัญหา..... | 1 |
| - วัตถุประสงค์ในการวิจัย..... | 8 |
| - วิธีการดำเนินการวิจัย..... | 9 |
| - ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย..... | 11 |
| - แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย..... | 11 |
| - สมมติฐาน..... | 11 |
| - นิยามศัพท์สำคัญ..... | 12 |
| - ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... | 12 |
| - การนำเสนอเรื่อง..... | 13 |
| 2. แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย..... | 14 |
| - ความนำ..... | 14 |
| - การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง..... | 14 |
| - ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... | 16 |
| - ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... | 20 |
| - รูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง..... | 22 |
| - สาเหตุของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง..... | 24 |
| - ฐานของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง..... | 27 |
| - แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การ..... | 29 |
| - ความหมาย..... | 29 |

| | |
|---|----|
| - การศึกษาประสิทธิผลขององค์กร..... | 31 |
| - ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ขององค์กร..... | 32 |
| - กรอบวิเคราะห์ห้องค์การทางการเมือง(ในแง่รัฐศาสตร์)..... | 36 |
| - แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรดูแลการเลือกตั้งของต่างประเทศ..... | 39 |
| - คณะกรรมการเลือกตั้งในต่างประเทศ..... | 40 |
| - ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน..... | 40 |
| - ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส..... | 42 |
| - ประเทศฟิลิปปินส์..... | 43 |
| - ประเทศสหรัฐอเมริกา..... | 47 |
| - ประเทศอังกฤษ..... | 47 |
| - ประเทศอินเดีย..... | 48 |
| - ประเทศอาร์เจนตินา..... | 48 |
| - ประเทศอิสราเอล..... | 49 |
| - ประเทศมาเลเซีย..... | 49 |
| - ประเทศพม่า..... | 49 |
| - ประเทศแอฟริกาใต้..... | 50 |
| - ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี..... | 50 |
| - สรุป..... | 51 |
| | |
| 3. องค์กรกลางกับการเลือกตั้งไทย..... | 52 |
| - ความนำ..... | 52 |
| - รูปแบบของการกระทำความผิด ของผู้สมัครและพรรคการเมือง..... | 53 |
| - ความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง..... | 55 |
| - แนวความคิดในการแก้ปัญหาของไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน..... | 57 |
| - ความเป็นมาขององค์กรกลาง..... | 60 |
| - วัตถุประสงค์ขององค์กรกลาง..... | 62 |
| - ภาระหน้าที่ขององค์กรกลาง..... | 63 |
| - การจัดรูปแบบองค์กรขององค์กรกลาง..... | 64 |
| - อำนาจหน้าที่ขององค์กรกลาง..... | 67 |
| - ขั้นตอน และกิจกรรมในการปฏิบัติงานของฝ่ายงานหลักในองค์กร กลาง..... | 74 |

| | |
|---|-----|
| - ภูมิหลังการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535..... | 79 |
| - การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ในเขตจังหวัดชลบุรี..... | 81 |
| - รูปแบบการกระทำผิดที่ปรากฏ และมีผลสำคัญต่อการเลือกตั้ง ในจังหวัดชลบุรี..... | 86 |
| - การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งที่เคยปรากฏพบในจังหวัดชลบุรี..... | 89 |
| - คณะอนุกรรมการองค์กรกลางเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 91 |
| | |
| 4. บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรกลาง..... | 97 |
| - บทบาทและผลกระทบขององค์กรกลาง..... | 134 |
| - แนวทางการปรับปรุงองค์กรสำหรับดูแลการเลือกตั้ง..... | 144 |
| - ข้อเสนอแนะ..... | 148 |
| - สรุป..... | 151 |
| | |
| 5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ..... | 153 |
| - สรุป..... | 153 |
| - ข้อเสนอแนะ..... | 158 |
| - บทสรุป..... | 161 |
| รายการอ้างอิง..... | 163 |
| ภาคผนวก..... | 168 |
| ประวัติผู้เขียน..... | 185 |

สารบัญตาราง

| | |
|---|-----|
| ตารางที่ 2-1 : การจำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Almond และ Powell..... | 24 |
| ตารางที่ 2-2 : ปัญหาสำหรับการวิเคราะห์องค์การในทางการเมือง..... | 37 |
| ตารางที่ 3-1 : จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง จำแนกตามพรรคการเมือง..... | 81 |
| ตารางที่ 3-2 : หน่วยเลือกตั้ง และผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เขตการเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรี..... | 82 |
| ตารางที่ 3-3 : ผู้สมัครรับเลือกตั้งและคะแนนที่ได้รับของเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรี...82 | |
| ตารางที่ 3-4 : หน่วยเลือกตั้งและจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดชลบุรี..... | 83 |
| ตารางที่ 3-5 : ผู้สมัครรับเลือกตั้งและคะแนนที่ได้รับของเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดชลบุรี...83 | |
| ตารางที่ 4-1 : คุณลักษณะของประชากรวิจัย..... | 99 |
| ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นเรื่อง “องค์กรกลางกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร”..... | 101 |
| ตารางที่ 4-3 : แสดงผลรวมของความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 112 |
| ตารางที่ 4-4 : ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัยใน เขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 113 |
| ตารางที่ 4-5 : แสดงผลรวมของความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเลือกตั้งในประเทศไทย และจังหวัดชลบุรีของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้ง จังหวัดชลบุรี..... | 116 |
| ตารางที่ 4-6 : ความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเลือกตั้งในประเทศไทยและจังหวัดชลบุรี ของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 117 |
| ตารางที่ 4-7 : ความรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรกลางของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 120 |
| ตารางที่ 4-8 : ความรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรกลางของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 121 |
| ตารางที่ 4-9 : ความรู้เกี่ยวกับลักษณะขององค์กรดูแลการเลือกตั้งที่ควรจะเป็น ของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 124 |

| | |
|--|-----|
| ตารางที่ 4-10 : ความรู้เกี่ยวกับลักษณะขององค์กรดูแลการเลือกตั้งที่ควรจะเป็น ของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัย..... | 125 |
| ตารางที่ 4-11 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับความรู้ เกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรกลางของกลุ่มตัวอย่างประชากร วิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 127 |
| ตารางที่ 4-12 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับความรู้ เกี่ยวกับลักษณะขององค์กรดูแลการเลือกตั้งที่ควรจะเป็นของกลุ่ม ตัวอย่างประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 128 |
| ตารางที่ 4-13 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเลือกตั้งในประเทศ ไทยและจังหวัดชลบุรี กับความรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร กลางของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัยในเขตการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 129 |
| ตารางที่ 4-14 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเลือกตั้งในประเทศ ไทยและจังหวัดชลบุรี กับความรู้เกี่ยวกับลักษณะขององค์กรดูแล การเลือกตั้งที่ควรจะเป็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัยในเขตการ เลือกตั้งจังหวัดชลบุรี..... | 130 |

สารบัญภาพ

| | |
|---|----|
| แผนภาพที่ 3-1 : แผนภาพองค์กรขององค์กรกลาง..... | 73 |
| แผนภาพที่ 3-2 : ระบบประสานงานองค์กรกลางชลบุรี..... | 95 |
| แผนภาพที่ 3-3 : โครงร่างแผนงาน คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด ชลบุรี (คอส.ชลบุรี)..... | 96 |